

13. Кізіменко Є. В. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами: кримінологічна характеристика та запобігання (ст. 263 КК України) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2019. 229 с.

14. Кучер В. М. Запобігання незаконному заволодінню вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами : дис. ... на здоб. наук. ступ. доктора філософії. 081 – Право. Київ, 2021. 207 с.

15. Меркулова В.О., Павленко Л.М. Кримінальна відповідальність за незаконний обіг зброї: історичні витоки становлення та реформування інституту. Південноукраїнський правничий часопис: актуальні проблеми історико-правової науки. №4. 2020. С. 314-321

16. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо відповідальності за незаконне поводження зі зброєю та вибухонебезпечними матеріалами: Закон України від 05.07.2012 № 5064-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. № 28. ст.299

17. Про внесення зміни до статті 263-1 Кримінального кодексу України у зв'язку з приєднанням України до Протоколу проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї, який доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: Закон України від 14.05.2013 № 228-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 11. ст.133

УДК 349.3

DOI: 10.32751/2617-5967-2022-03-08

Мульгіна О. В.

*аспірантка кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ГАРАНТІЇ САМОЗАЙНЯТИХ ОСІБ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Зростання рівня безробіття, соціальне відчуження, гендерна нерівність, дискримінація на робочому місці, у т.ч. по відношенню до молоді, поширення бідності – серед головних негативних соціальних наслідків війни. Тому самостійна зайнятість населення розглядається, як найрезультативніший напрям зниження безробіття за рахунок створення нових робочих місць, а також підвищення рівня життя населення. Зазначено, що самозайняті особи, як і більша частина працюючого населення України, в умовах нестабільної економічної ситуації, спричиненою війною в країні, перебувають у зоні ризику і досить часто піддаються небезпеці, і саме гарантії як елемент системи соціального захисту виступають об'єктивною і необхідною умовою їх функціонування. Водночас зазначено що на сьогодні ні на законодавчому рівні, ні в доктрині не приділяється достатньо уваги проблематиці гарантій самозайнятих осіб у сфері соціального захисту населення України, і як наслідок такий стан речей послаблює захист прав самозайнятих осіб та не сприяє розвитку їх діяльності. Гарантіями самозайнятих осіб у сфері соціального захисту населення України визначено сукупність економічних, соціальних,

правових та інших засобів, закріплених на законодавчому рівні та спрямованих на забезпечення ефективного механізму реалізації прав і законних інтересів самозайнятих осіб, їх захисту від незаконних обмежень. Зазначено, що держава повинна гарантувати реалізацію самозайнятими особами своїх прав, передбачених законодавством України у сфері соціального захисту за рахунок пенсійного забезпечення, матеріального забезпечення на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Головними напрямками вдосконалення гарантій самозайнятих осіб у сфері соціального захисту повинно бути, по-перше, розширення способів соціального захисту самозайнятих осіб нарівні із найманими працівниками, по-друге, надання пільгових умов для початку власної діяльності, по-третє, розширення форм обов'язкового соціального страхування.

Ключові слова: зайнятість, держава, самозайнята особа, соціальний захист, соціальні гарантії, матеріальне забезпечення, пенсійне забезпечення, пільги.

Rising unemployment, social exclusion, gender inequality, workplace discrimination, including in relation to the youth, the spread of poverty is among the main negative social consequences of the war. Therefore, self-employment of the population is considered as the most effective way of reducing unemployment due to the creation of new jobs, as well as raising the standard of living of the population. It is noted that self-employed persons, like the majority of the working population of Ukraine, in the conditions of an unstable economic situation caused by the war in the country, are at risk and are quite often exposed to danger, and guarantees as an element of the social protection system are an objective and necessary condition their functioning. At the same time, it is noted that today, neither at the legislative level nor in the doctrine, sufficient attention is paid to the issue of guarantees of self-employed persons in the sphere of social protection of the population of Ukraine, and as a result, this state of affairs weakens the protection of the rights of self-employed persons and does not contribute to the development of their activities. Guarantees of self-employed persons in the sphere of social protection of the population of Ukraine are defined as a set of economic, social, legal and other means fixed at the legislative level and aimed at ensuring an effective mechanism for the realization of the rights and legitimate interests of self-employed persons, their protection from illegal restrictions. It is noted that the state must guarantee self-employed persons the realization of their rights provided for by the legislation of Ukraine in the field of social protection at the expense of pension provision, material provision in case of unemployment, in connection with temporary loss of working capacity. The main directions of improving the guarantees of self-employed persons in the field of social protection should be, firstly, the expansion of the methods of social protection of self-employed persons on an equal basis with hired workers, secondly, the provision of preferential conditions for starting one's own activity, thirdly, the expansion of forms of mandatory social insurance.

Key words: employment, state, self-employed person, social protection, social guarantees, material security, pension security, benefits.

Постановка проблеми. Війна підвищила ризики та невизначеності, створивши бар'єри для вільного руху факторів виробництва, у т.ч. робочої сили, призвівши до руйнування інститутів ринку праці та їх ефективного функціонування. Проблеми в економіці у поєднанні зі значними внутрішніми переміщеннями та потоками біженців, призводять до масштабних втрат у сфері зайнятості та доходів. Зростання рівня безробіття, соціальне відчуження, гендерна нерівність, дискримінація на робочому місці, у т.ч. по

відношенню до молоді, поширення бідності – серед головних негативних соціальних наслідків війни [1]. Тому самостійна зайнятість населення розглядається, як найрезультативніший напрям зниження безробіття за рахунок створення нових робочих місць, а також підвищення рівня життя населення. Для України найближчим часом залишатиметься актуальним регулювання індивідуальної зайнятості шляхом її розширення, державної підтримки, законодавчого регулювання і соціального захисту самозайнятих.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим питанням правового впорядкування забезпечення самозайнятості населення приділяли увагу такі правники, як В.С. Андрєєв, В.М. Андрійів, Н.Б. Болотіна, К.В. Гнатенко, Т.Л. Жовнір, М.І. Іншин, О.Л. Кучма, Е.М. Лібанова, М.І. Панченко, О.І. Процевський, С.М. Прилипко, С.О. Сільченко, Д.І. Сіроха, Б.І. Сташків, О.В. Тищенко, О.М. Ярошенко та ін. Однак на сьогодні ні на законодавчому рівні, ні в доктрині не приділяється достатньо уваги проблематиці гарантій самозайнятих осіб у сфері соціального захисту населення України, їх теоретичного дослідження, обґрунтування тощо. Такий стан речей послаблює захист прав самозайнятих осіб та не сприяє розвитку їх діяльності. Тому виникає практична і теоретична потреба у більш глибокому науково теоретичному вивченні піднятої проблематики.

Тому **мета статті** полягає в дослідженні гарантій самозайнятих осіб у сфері соціального захисту населення України в реаліях сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Самозайнятість – це специфічний трудовий процес, результатом якого є певний матеріальний дохід, за допомогою якого самозайнята особа забезпечує себе всіма необхідними умовами для отримання вигоди, особисто створює для себе належні й безпечні умови праці, вирішує, як і яким чином вести свою трудову діяльність, на власний ризик вчиняє ті чи інші дії, пов'язані зі здійсненням такої діяльності. До самозайнятого населення зазвичай відносять: 1) роботодавців – осіб, які постійно працюють на власному (сімейному) підприємстві, та осіб, які займаються професійною діяльністю на самостійній основі й постійно використовують працю найманих робітників; 2) осіб, які працюють на індивідуальних засадах, тобто самостійно або з партнерами (членами родини) здійснюють діяльність, що приносить дохід, і не використовують найманих працівників на постійній основі; 3) членів колективних підприємств, тобто осіб, які працюють на колективних підприємствах, є членами колективу його власників та мають рівні права під час вирішення питань виробництва, збуту та розподілі доходу підприємства; 4) неоплачуваних працівників сімейних (зокрема, сільськогосподарських) підприємств, тобто осіб, які працюють без оплати на приватному сімейному підприємстві, власником якого є родич [2, с. 8, 9].

Згідно Кодексу встановлення належності особи до самозайнятих чи найманих працівників критеріями віднесення працівника до самозайнятих прийнято вважати за умов, якщо він: – є власником бізнесу (засобів для здійснення трудової діяльності); – несе фінансовий ризик (відповідальність) за неналежне виготовлення товару чи надання послуги відповідно до контракту; – несе відповідальність за інвестиційну діяльність чи управління в юридичній особі (якщо самозайнятість здійснюється у формі юридичної особи, що має одного власника); – має можливість отримати прибуток від раціоналізації організації робочого часу, часу та способу виконання завдань, що впливають із його трудової діяльності; – особисто контролює процес праці, у тому числі і при її особистому виконанні; – може найняти людей з метою виконання роботи, яку повинен виконати для замовника; –

забезпечує себе сировиною й матеріалами для роботи; – забезпечує засоби й устаткування, необхідні для роботи, проте може отримувати від замовника незначні засоби, які в загальному не впливають на роль особи у самостійному забезпеченні себе роботою; – має конкретне місце для ведення діяльності, в якому можуть зберігатися матеріали, обладнання тощо; – оплата його праці здійснюється за виконану роботу; – забезпечує себе самостійно страховим забезпеченням (у тому числі соціальним); – контролює свій час роботи й виконання власних зобов'язань [3].

У вітчизняному законодавстві визначення поняття «самозайнята особа» ми знаходимо у Податковому кодексі України. Це платник податку, який є фізичною особою-підприємцем або провадить незалежну професійну діяльність за умови, що така особа не є працівником в межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності. Остання визначена як участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, адвокатів, аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою-підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб (пп. 14.1.226 п. 14.1 ст. 14) [4].

Розкриваючи питання самозайнятої особи як суб'єкта права соціального забезпечення слід зазначити наступне. Питання отримання самозайнятою особою соціального забезпечення має дуалістичну природу, оскільки сама категорія «самозайнята особа» є також дуалістичною, якщо розглядати її через призму характеристик як отримувача соціального забезпечення. Насамперед, самозайнята особа – це людина, чий життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Це фізична особа, якій притаманні всі особливі соціальні характеристики, які нерозривно пов'язані саме з відповідною людиною, її природою. Поряд із тим самозайнята особа у праві соціального забезпечення – це особливий суб'єкт, який вирізняється соціальною, трудовою, страховою, економічною активністю, у зв'язку із чим має більший обсяг прав та обов'язків, а також і відповідальності у сфері соціального захисту. Діяльність самозайнятої особи – підприємницька, наукова, творча, інші види незалежної професійної діяльності, з одного боку, покращує соціальні та економічні умови її життєдіяльності – створює можливості для отримання заробітку та професійної реалізації, соціалізації та забезпечення себе належним рівнем матеріальних та нематеріальних благ, проте з іншого боку – і створює додаткові випадки для настання соціальних ризиків – втрата засобів до існування, настання нещасного випадку на виробництві чи під час провадження професійної діяльності тощо. Тож підсумовуючи наведене, самозайнята особа як отримувач соціального забезпечення характеризується особливостями соціально-забезпечувального правового статусу, з огляду на які, на наш погляд, її доцільно розглядати в таких аспектах: (1) як отримувача соціального забезпечення, що зумовлюється її загальною правосуб'єктністю; (2) як отримувача соціального забезпечення, що зумовлюється її спеціальною правосуб'єктністю, пов'язаною зі здійсненням підприємницької, незалежної професійної діяльності [5, с. 67].

Що ж до питання гарантій самозайнятих осіб у сфері соціального захисту населення України зазначимо наступне. Досліджувана категорія осіб, як і більша частина працюючого населення України, в умовах нестабільної економічної ситуації, спричиненою війною в країні, перебуває у зоні ризику й досить часто піддається небезпеці, і саме гарантії як

елемент системи соціального захисту виступають об'єктивною і необхідною умовою їх функціонування. Ефективні системи соціального забезпечення є потужними інструментами надання гарантованого доходу, запобігання бідності та нерівності, а також інструментом сприяння соціальній інтегрованості та гідності. Як важлива інвестиція у добробут працівників, та населення в цілому, соціальний захист підвищує продуктивність, зайнятість та підтримує сталий економічний розвиток, таким чином сприяє справедливій глобалізації із гідними стандартами життя для всіх. Кінцева мета правового регулювання соціального захисту – гарантувати кожній людині гідний рівень життя, а її досягнення у свою чергу неможливе без урахування законодавцем інтересів як суспільства в цілому, так і окремих груп населення.

Самозайняті особи як суб'єкти права соціального забезпечення користуються системою гарантій у сфері соціального захисту, які в тому числі, впливають із принципів здійснення соціального захисту, а також із наявності інституційних, матеріальних та інших гарантій. Гарантії прав і свобод суб'єктів соціального захисту можна розподілити на конституційні та галузеві. Так конституційними гарантіями права суб'єкта на соціальне забезпечення є створення системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також організаційно-інституційної структури – мережі державних і комунальних закладів догляду за непрацездатними, матеріальна та фінансова основа для надання видів соціального забезпечення (бюджетне фінансування). Також гарантіями самозайнятих осіб в Україні є соціальний захист у разі настання безробіття, захист від дискримінації у сфері зайнятості, одержанні інформації про ситуацію на ринку праці та перспективи його розвитку тощо.

Зокрема, Ю. О. Остапенко пропонує гарантії трудової діяльності самозайнятих осіб поділяти: за характером правового регулювання на: 1) за юридичною силою закріплення: міжнародні, конституційні та законодавчі; 2) за сферою дії: загальні й спеціальні; 3) за критерієм суб'єкта, до якого застосовуються гарантії прав самозайнятих осіб: гарантії, які застосовуються до приватних підприємців, гарантії, які застосовуються до осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність; 4) залежно від виконуваних функцій юридичні гарантії прав самозайнятих осіб на: забезпечувальні й охоронні. При цьому гарантії трудової діяльності самозайнятих осіб в Україні дослідниця визначає як сукупність різноманітних економічних, соціальних, правових та інших засобів, які дістають нормативно-правове закріплення або впливають безпосередньо з ідей природного права, спрямовані на забезпечення дієвого механізму реалізації прав самозайнятих осіб у галузі праці, захисту таких прав та законних інтересів, через які відображається зміст і сутність відповідних суб'єктивних прав [6, с. 122].

Як ми зазначали, однією із груп гарантій самозайнятих осіб в Україні є соціальний захист у разі настання безробіття. Звернімося до положень статей 4 та 6 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» [7], виходячи із системного аналізу яких самозайняті особи мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги на випадок безробіття, які виступають важливою гарантією провадження самостійної зайнятості особами. Особливо актуальним, на наш погляд, є надання соціальних послуг, спрямованих на перепідготовку, спеціалізацію, підвищення кваліфікації за професіями та спеціальностями для пріоритетних видів економічної діяльності, надання інформаційних та консультаційних послуг з метою сприяння самостійній зайнятості. Водночас у Законі не визначено заходи, які слід вчиняти

для профілактики настання безробіття серед самозайнятого населення, що потребує суттєвого та ґрунтовного доопрацювання, розробки конкретних пропозицій, які дозволять запобігти виникненню безробіття серед окресленої категорії зайнятого населення.

Важливим також є матеріальне забезпечення у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, адже самозайняті особи також, як і інші працівники піддаються ризику захворіти, перебувати в особливому стані, що потребує соціальної й матеріальної підтримки, тощо. У відповідних ситуаціях особливо важливою є така соціальна підтримка з боку держави в особі уповноважених органів, як надання особі компенсації частини її втраченого у зв'язку зі складними життєвими обставинами заробітку для можливості подолати негативну дію таких життєвих обставин. Так, згідно зі ст. 20 Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності надаються такі види матеріального забезпечення та соціальних послуг: 1) допомога з тимчасової непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною); 2) допомога по вагітності та пологах; 3) допомога на поховання; 4) оплата лікування в реабілітаційних відділеннях санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм [8].

Також є важливою є гарантія забезпечення гідного пенсійного забезпечення для самозайнятих осіб. Зокрема, їм повинні призначатися пенсійні виплати із системи пенсійного забезпечення за рахунок коштів Пенсійного фонду України відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [9]. Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування самозайнятих осіб, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом. Розмір пенсії повинен установлюватися залежно від загального трудового стажу та отримуваного самозайнятою особою заробітку. До загального трудового стажу для призначення пенсії повинен включатися страховий стаж, протягом якого особа забезпечувала себе роботою самостійно, відповідно до укладеного нею договору про добровільну участь у системі соціального страхування самозайнятих осіб. Як зазначає Л. Чорна, невід'ємна складова вдосконалення системи соціального захисту самозайнятих осіб – це вирішення завдань пенсійної реформи. Лейтмотивом пенсійної реформи є те, що вона повинна дати можливість самозайнятим особам отримувати пенсії не на рівні 30–35% від середнього доходу, а перейти до загальноєвропейського рівня – не менше 50% від середньомісячного доходу. Перспективи розвитку пенсійної системи пов'язані із забезпеченням її фінансової стабільності, посиленням дії страхових принципів у солідарній системі, запровадженням накопичувальної страхової складової та розвитком недержавного пенсійного забезпечення [10, с. 89].

Самозайняті особи як досить вразлива категорія також потребують установлення додаткових заходів соціального захисту, пільг під час провадження своєї діяльності. До речі в умовах воєнного стану державою самозайнятим особам надаються деякі пільги. Так, самозайняті особи, які мали або не мали найманих працівників, призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, під час особливого періоду, визначеного Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», на весь період їх військової служби звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб відповідно до розд. IV ПКУ, а також звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з єдиного податку відповідно до глави 1 розділу XIV ПКУ [11].

Висновки. На підставі викладеного, слід акцентувати увагу на важливості самозайнятості як окремого виду зайнятості в Україні. Оскільки сьогодні процеси формування та розвитку ринку праці України та її регіонів перебувають під значним впливом соціально-економічної кризи, системний характер якої продукує зростання трудової міграції, високий рівень безробіття, наявний дисбаланс у структурі попиту та пропозиції робочої сили, недосконалість системи оплати праці, розвиток тіньових трудових соціально-економічних та договірних відносин, а також нерозвиненість стимулів до підвищення ефективності трудової діяльності. Тому особливої значущості набувають аспекти формування ефективної зайнятості населення, створення ефективного ринку робочої сили, запобігання масового безробіття та трудової міграції.

Зазначено, що самозайняті особи, як і більша частина працюючого населення України, в умовах нестабільної економічної ситуації, спричиненою війною в країні, перебувають у зоні ризику і досить часто піддаються небезпеці, і саме гарантії як елемент системи соціального захисту виступають об'єктивною і необхідною умовою їх функціонування. Гарантіями самозайнятих осіб у сфері соціального захисту населення України визначено сукупність економічних, соціальних, правових та інших засобів, закріплених на законодавчому рівні та спрямованих на забезпечення ефективного механізму реалізації прав і законних інтересів самозайнятих осіб, їх захисту від незаконних обмежень. Держава повинна гарантувати реалізацію самозайнятими особами своїх прав, передбачених законодавством України у сфері соціального захисту за рахунок пенсійного забезпечення, матеріального забезпечення на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Головними напрямками вдосконалення гарантій самозайнятих осіб у сфері соціального захисту повинно бути, по-перше, розширення способів соціального захисту самозайнятих осіб нарівні із найманими працівниками, по-друге, надання пільгових умов для початку власної діяльності, по-третє, розширення форм обов'язкового соціального страхування, оскільки на практиці виявляється так, що в своїй більшості самозайняті особи повинні самі піклуватися про свій соціальний захист в частині соціального страхування у майбутньому, як на загальнообов'язковій, так і на добровільній основі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ринок праці в умовах війни: основні тенденції та напрями стабілізації. URL: <https://razumkov.org.ua/images/2022/07/18/2022-ANALIT-ZAPIS-PISHULINA-2.pdf> (дата звернення: 14.02.2022)
2. Перебийніс В. І. Управління використанням трудових ресурсів на підприємствах : монографія. Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2008. 331 с.
3. Code of Practice for Determining Employment or Self-Employment Status of Individuals. URL: <https://www.revenue.ie/en/self-assessment-and-self-employment/documents/code-of-practice-on-employment-status.pdf> (дата звернення: 14.02.2022)
4. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
5. Жовнір Т. Л. Особливості правового регулювання окремих видів соціального забезпечення самозайнятих осіб. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 6. Том 1. С. 65–70.
6. Остапенко Ю. О. Правове регулювання трудової діяльності самозайнятих осіб в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Сєверодонецьк, 2017. 195 с.

7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02.03.2000 № 1533-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. Ст. 171.

8. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999. № 1105-XIV. *Голос України*. 1999.

9. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 49-51. Ст. 376.

10. Чорний Л. Система соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Реальний стан та перспективи реформування. Київ : Центр громадської експертизи, 2009. 104 с.

11. Щодо відповідальності за неподання або несвоєчасне подання звітності самозайнятою особою, яка призвана на військову службу. URL: <https://cv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/634827.html> (дата звернення: 14.02.2022)

УДК 349.2

DOI: 10.32751/2617-5967-2022-03-09

Нестеренко Д. М.

*Заступник генерального директора
Акціонерного товариства «Українські
енергетичні машини»*

ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПРИЗУПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

У статті акцентується увага, що право на працю в умовах воєнного стану є обмеженим, а отже, у таких випадках особливим має бути й відповідне правове регулювання. Проблеми, які виникали між працівниками та роботодавцями обумовили необхідність перегляду правового регулювання трудових відносин, забезпечення гнучкості такого регулювання. Одним із проявів оновленого правового регулювання є запровадження інституту призупинення трудового договору, що діє у період воєнного стану. У статті здійснено розгляд законодавчого визначення поняття «призупинення трудового договору» та наголошено на тому, що це поняття є не достатньо розкритим у законодавстві, а також є новим та не достатньо дослідженим на науковому та на практичному рівнях. Відсутніми, на сьогодні, є й наукові розробки та судження щодо необхідності існування у трудовому праві норм щодо призупинення трудового договору, їх доцільності та практики застосування. Автором охарактеризовано поняття «призупинення трудового договору», яке закріплено у Законі України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2136-IX та підкреслено відсутність розуміння призупинення трудового договору на рівні основного закону – Кодексу законів про працю України. У рамках статті автором досить детально проаналізовано основні ознаки, які є притаманними призупиненню трудового договору. Наголошено на особливому строку дій вказаного договору – період протягом воєнного стану, вказано на те, що застосування цієї форми договору може бути здійснено виключно за наявності двох основних умов у їх сукупності: 1) роботодавець не може забезпечити працівника роботою; 2) працівник не може виконувати роботу. Особливу увагу вченим приділено розумінню «обґрунтованості»